

Bahtiyar Vahabzade'den Mektup Var 1

– AytenDirier · 28 Şubat 2009

Fikirdaşım, meslektaşım, kardeşim Namık Kemal Bey!*

‘Türk Olmak’ kitabınızı büyük hevesle, takdir ederek okudum. Okudum demek hata olur, su gibi içtim. Bu kitabınız, benim Azerbaycan’da yaptığım 50 yıllık mücadelenin aynısıdır. Fikirlerimizin, kaygı ve dertlerimizin ne kadar yakın olduğuna hayret ettiğimi söylemeliyim. Ben sizi uzun bir zamandan beri tanıyor ve sizinle aynı dertlerde yaşadığımızı biliyordum. Hayret etmemin sebebini ise sizin kitabınızın 69. sayfasında ismimi vermeden ‘Azerbaycanlı değerli bir şair bana şöyle demişti: Bize Ruslar baskı yaptı, dilimize Rusça kelimeler doldurdular, dilimizi unutturup Rusçayı ön plana çıkarmaya çalıştılar. Peki size kim baskı yaptı? Biz sizi örnek almak istiyoruz. Siz neden kendinizi örnek almıyorsunuz? Dilimizin bayrağını yükseklere kaldırmak sizin göreviniz değil midir?’ diyerek benden bahsetmeniz oluşturuyor. Evet dostum. Birkaç yıl önce ben size bu soruyu sormuştum. Biz, iki yüz yıl Rusya’nın baskısı altında yaşadık. Bunun için ana dilimiz de, kendimiz gibi baskı altında kaldı. Bu yıllar içinde biz, ana dilimizin tabii hakkını korumaya çalıştık. Ben ta 1954 yılında yazdığım ‘Ana Dili’ adlı şiirimde şöyle demiştim: ‘Ey kendi öz dilinde konuşmayı ar bilen Akidesiz yobazlar Ruhunuzu okşamaz koşmalar, telli sazlar, Bunlar ver benim olsun. Ancak vatan ekmeği sizlere ganim olsun.’ Elbette o zamanlar, bu şiir üst makamların hoşuna gitmedi ve bu şiir yüzünden başıma çok belalar geldi. Ben başıma gelen bu belaları, tabii bir hadise kabul ediyordum. Çünkü ben Rus’un kölesi idim. Ama Allah’a bin kere şükürler olsun ki, Anadolu Türkleri, tarihin hiçbir döneminde hiçbir halkın kölesi olmamıştır. Eğer bu bir gerçekse, peki neden büyük imparatorluklar kurmuş Anadolu Türkleri, bugün kendi milli varlıklarına düşman kesilmiş; bülbül nağmesine benzeyen Türk dilinin bekâretini bozuyor, ona baskı yapıyor? Türkçe’yle klasik eserler ortaya koyan Nesimi, Nevai, Mahdumkulu, Fuzuli, Sabir ve M. Akiflere bu dil uydu da, şimdi bize uymuyor mu? Niçin kendi kendimize kelimeler uyduruyoruz? Kim bu hakkı bize vermiş? Dilin sahibi bireyler değil, millettir. Bağımsız Türk Cumhuriyetleri kurulduktan sonra bir taraftan yavaş yavaş ortak dile gitmeyi düşünüyoruz, diğer taraftan ise siz, Türkiye Türkleri, hepimiz için ortak pek çok kelimeyi dilinizden kovuyor, uyduruk sözler üretiyor, aramızda uçurum yapıyorsunuz. Bunu nasıl anlayalım? İşte benim hayretimin sebebi budur. Sizin yazdığınız gibi ben de Ankara’nın, İstanbul’un sokaklarından geçtiğim zaman, bu şehirlerin Londra mı, New York mu, yoksa İstanbul mu olduğunu anlayamıyorum. Reklamlar, dükkânların ve bazı idarelerin adları, hatta uçakların üzerinde ‘Türk Hava Yolları’ yerine ‘Turkish Airlines’ yazılıyor. Türk Hava Yolları’nın dergisinin adı ‘Skylife’. İşte ben buna hayret ediyorum. Bundan başka bir de Türkiye’deki eğitimin İngilizleşmesi beni üzüyor. Sizin isnat ettiğiniz büyük bilgin Oktay Sinanoğlu’nun Türkiye’deki eğitim üzerine yazdığı birkaç makaleyi okumuştum. 1996 yılının Aralık ayında, Türkiye’de tedavi gördüğüm zaman Aydınlık gazetesinin 8 Aralık 1996 sayısında Oktay Sinanoğlu’nun ‘Bir ülkeyi köle yapmak istiyorsanız eğitimi yabancılaştırın’ makalesini ve bu yıl Türk Edebiyatı Dergisi’nin 293. sayısında ‘Eğitim mi, Eritim mi?’ başlıklı makalelerini okuyunca bu büyük şahsiyetin kalben bana ve benim fikirlerime ne kadar yakın olduğuna hayret ettim. Oktay Sinanoğlu,

yabancı dilde eğitimin Türk milleti için ne kadar büyük bir facia olduğunu fark etmiş ve gerekli yerlere uyarı mesajı göndermiştir. Siz kitabınızda, Türk olmanın ne büyük bir şeref olduğunu, şiir kadar duygu ve heyecan dolu cümlelerinizle çok güzel açıklıyorsunuz: ‘Türk demek, Hunlar, Göktürkler, Sakalar, Avarlar, Karahanlılar, Selçuklular, Osmanlılar, Timurlular, Babürlüler’ demektir. Nihayet Türkiye Cumhuriyeti demektir. Azerbaycan, Türkmenistan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan Cumhuriyeti demektir. Türk demek binlerce yıldan beri dalgalanan bayrak demektir. Türk demek, tarih boyunca başı dik olmak demektir. Türk demek on milyon metrekaşe toprağa yayılmış rengârenk bir dil demektir. Türk demek insanlığın bilim ve edebiyat tarihine Kutadgu Bilig’i, Divan-ı Lügat’it Türk’ü, Divan-ı Hikmeti, İbni Sina’yı, Farabi’yi, Biruni’yi, El Harezmi’yi, Uluğ Bey’i, Ali Kuşçu’yu, Oktay Sinanoğlu’nu, Cengiz Dağcı’yı, Cengiz Aytmotov’u hediye etmiş bir büyük dünya demektir. Nihayet şu sonuca varıyorsunuz: ‘Bizi Türk yarattığı için Allah’a şükürler olsun... Ne mutlu Türk’üm diyene.’ Bütün bunları bize hatırlatmakla, büyük şahsiyetlerimizi bize tanıtmakla siz ikinci Göktürk saltanatının kurucusu büyük atamız Bilge Kağan’ın söylediği meşhur sözleriyle bizi kendimiz hakkında düşünmeye çağırıyorsunuz. Daha bundan 1400 yıl önce Bilge Kağan şöyle demiş; ‘Ey Türk Beyleri, Milleti iştin. Yukarıda mavi gök çökmedikçe, aşağıda kara toprak yarılmadıkça senin elini, senin töreni kim bozabilir? Ey Türk Milleti silkin ve kendine dön. Sen kendine dönünce büyük oluyorsun.’ Demek kendinden kaçmak, kendini beğenmek, başkasını büyük, kendini küçük görmek belası daha o zaman da varmış! Demek Mete, Bumin, Bilge, İstemi, İltiş Kağanlar, büyük Osmanlı Sultanları ve yukarıda adlarını saydığımız bilim adamlarımız olmasaydı, biz tarihin dönemeçlerinde çoktan kaybolup gitmiştik. Bununla beraber, çok eskilerden bizim damarlarımızdan akıp, bugüne kadar devam eden kendine, kendi milli varlığına yabancılaşma, kendini küçük, başkasını büyük görmek belası da ne demektir? Niçin biz bu hastalığa tutulduk? Büyük bilginlerimiz, psikologlarımız, tarihçilerimiz, filologlarımız, filozoflarımız bu belanın sebeplerini ve köklerini araştırmalı, buna karşı savaş ilan etmeli, içimizde yaşayan kendine, kendi milli varlığına yabancılaşma hastalığından bizi kurtarmalıdır. Elbette, ne siz, ne Oktay Sinanoğlu, ne de ben yabancı dillerin öğrenilmesine karşı değiliz. Ama yabancı diller, yalnız ve yalnız ana dilin aracılığıyla öğretilmelidir. Ben anlayamıyorum, nasıl olur da ömrünün uzun yıllarını vatanından uzak, Amerika’da yaşayan Sinanoğlu, düştüğümüz bu belayı görebiliyor, ona çare arıyor da, Türkiye’de, Azerbaycan’da ve diğer Türk Cumhuriyetleri’nde bu belanın içinde yaşayanların büyük bölümü ise, bu konuda hiç düşünmüyor bile... Sovyetler Birliği sömürsü döneminde Azerbaycan ve Rus baskısında olan diğer Türk Cumhuriyetleri’nde devlet işleri, yazışmalar, toplantılar yalnız Rusça yapıldığından, Rusça’yı iyi bilmeyenler yüksek makamlara ulaşamıyor, onlara iş verilmiyordu. Bunun için de ebeveynler evlatlarını ana dilde eğitim yapan okullara değil de, Rus okullarına veriyorlardı. Sonuçta bu cumhuriyetlerde ana dilde eğitim yapan okulların sayısı her yıl biraz daha azalıyor. Rus okullarında eğitim gören çocuklar ise, Rus tarihini ve edebiyatını, Rus gelenek ve göreneklerini, yani Rus maneviyatını biliyor, o okullardan tam bir Rus olup çıkıyor, kendini, kendi tarihini ve edebiyatını, maneviyatını bilmediği için kendi milletine düşman kesiliyor, kendini küçük, Rus’u ise büyük görüyordu. Bu yakınlarda Rusça eğitim görmüş Rus kafalılar Bakü’de ‘Monitor’ adlı Rusça dergi yayımlamaya başladılar ve bu dergide bizim, millet değil, kabile olduğumuzu yazdılar.

*Kaynaklar:

www.sanatakademi.net

www.ogretmenlerforumu.com

www.aytendirier.com